

F U L L
E S C O L A R

74

En el centenari de

Ramon Fuster i Rabés

pedagog

Ramon Fuster i Rabés

Aquest any 2016 coincideixen en el temps dues efemèrides relacionades amb el gran pedagog **Ramon Fuster i Rabés**, un dels fundadors de l'escola Tagore (l'actual escola Ramon Fuster). D'una banda, se celebren els cent anys del seu naixement i, de l'altra, els quaranta de la seva mort, amb només seixanta anys.

Ramon Fuster i Rabés forma part, per tant, de la història de la **Fundació Collserola** i les seves escoles. Sense ell i sense l'escola Tagore no seríem com som ara. Per l'escola i també per totes les idees i tot el bagatge que, com a pedagog, va llegar a una societat que anava desempallegant-se, com podia, de la cotilla que, culturalment, socialment, lingüísticament, etc., suposava el franquisme.

Com a part de les celebracions per commemorar el centenari del seu naixement, dediquem un Full Escolar a la seva figura.

Ramon Fuster, pedagog, activista, convençut defensor d'una escola moderna i de qualitat i de la resistència cultural per defensar la llengua i la cultura catalanes en moments difícils, va néixer a Bell-lloc d'Urgell el 30 de març de 1916. Després d'estudiar Batxillerat a Balaguer, va anar a Barcelona per estudiar-hi magisteri i, l'any 1936, es va llicenciar en Filosofia i Lletres.

Fou professor de l'escola Virtèlia i, de seguida, va començar a col·laborar amb diverses revistes cristianes de l'època, *Forja* o *Qüestions de vida cristiana*, que, de la mateixa manera que l'escola Virtèlia, professaven un cristianisme allunyat del nacionalcatolicisme oficial imperant. També fou fundador de la revista *Quaderns d'Orientació Familiar*.

Fuster va enfocar totes les seves actuacions seguint la seva creença, profunda, i explicada en moltes ocasions, que “el dia en què l’educació per a tothom, igual per a tothom i en tots els graus, sigui no sols un dret, sinó un fet, una realitat, la humanitat caminarà amb passa segura cap a un món d’ordre i cap a una pau en la llibertat i en l’amor.”

Això ho afirmava en un assaig de 1965, *L’educació, problema social* (1965) on, a més, Fuster hi anticipava molts dels plantejaments educatius que, al cap dels anys, aconseguirien el reconeixement general. En aquest mateix llibre també hi escriu: “El fet de confiar a l’Estat la socialització dels mitjans d’ensenyament no significa pas la supressió de la llibertat que han de tenir els pares per a triar el tipus d’educació que desitgen donar als seus fills (...).”

L’escola Tagore

Per a Ramon Fuster la implicació del professorat i de les famílies en l’educació era clau i la seva tasca pedagògica es va convertir, al llarg dels anys, en un model a seguir per a gran quantitat d’alumnes i deixebles i per a les seves famílies. I és que Ramon Fuster va defensar sempre l’ideal de la renovació pedagògica lligat a l’Associació de Mestres Rosa Sensat. Aquesta tasca va tenir la culminació l’any 1956 quan, juntament amb Maria Rosa Fàbregas, i sota l’impuls de Frederic Roda, va fundar l’**escola Tagore de Bellaterra**.

L’escola Tagore, actual **escola Ramon Fuster**, es definia com una escola cristiana però no confessional a la manera tradicional. Això ja era anar un pas més enllà de la mentalitat educativa que dominava en aquells moments. Però, a més,

l'escola Tagore va ser pionera de l'ensenyament mixt, amb nens i nenes compartint aula i, alhora, tenia com a primera llengua el català, dos conceptes totalment revolucionaris, i prohibits, per l'època. Fuster en fou el director fins que la

malaltia que el dugué a la mort l'obligà a apartar-se'n.

El nom de l'escola ja era tota una declaració d'intencions d'un projecte singular, especial i necessari: **Rabindranath Tagore**, escriptor, poeta, músic, pintor, pedagog, reformador social, apassionat de la natura i del seu país, l'Índia. Es deia que a l'escola Tagore el luxe eren els mestres, entre els quals destacava l'esperit imaginatiu, la llibertat responsable, la confiança i l'optimisme, la innovació i la passió d'un equip de persones que creien en allò que feien. Un equip liderat per Ramon Fuster que els va saber transmetre la seva passió.

En el projecte de la nova escola, hi destaca la tradició dels grans pedagogs catalans. Per això, en un cert moment, i per fer-ho més visible encara, es va anomenar cadascuna de les torres que formaven l'escola amb el nom d'un pedagog. Així, a més de la torre Ramon Fuster, hi havia l'Alexandre Galí, l'Artur Martorell i la Bartomeu Oliver, precisament un dels fundadors de l'**Institut Tècnic Eulàlia**, escola que, amb els anys, també passaria a formar part de la Fundació Collserola.

Més endavant, l'any 1962, Fuster fou nomenat director de l'Escola de Jardineres-Educadores d'Infància del CICF que, amb el seu guiatge, es convertí en un centre modèlic per a la formació de mestres d'infantil. Ramon Fuster en fou l'ànima fins que l'escola va tancar, l'any 1972. Aquesta fama de mestre de mestres va fer que la Caixa d'Estalvis de la Diputació de Barcelona el designés assessor de la seva obra escolar. Aquest nomena-

A més dels llibres ja citats, també publicà els llibres *Ver, hacer y pensar* i l'antologia poètica *Celebrem el Nadal*. Alhora, fou l'assessor pedagògic de les editorials Estela i Vicens Vives.

Del 1967 a 1971 fou president del Centre d'Estudis Francesc Eiximenis dedicat a la reflexió sobre els problemes del món actual des d'una perspectiva cristiana.

Per altra banda, des de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de

Barcelona, Fuster va estar al capdavant d'un equip interdisciplinari encarregat d'elaborar un estudi sobre l'adequació de l'EGB a les noves directrius educatives.

Degà del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats de Catalunya

L'any 1969, contra pronòstic, va guanyar les eleccions al deganat del **Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya** enfront del candidat "oficial", d'adscripció falangista. Sota el seu mandat, tingué lloc un gir radical de l'entitat. Amb Ramon Fuster, van quedar enrere els dies del Col·legi com a oficina neutra i burocràtica, deslligada de la societat i de les seves necessitats i demandes, i es va convertir en l'organisme viu, dinàmic i compromès al servei dels ensenyants i de la societat catalana que encara és avui.

En aquest sentit, Ramon Fuster fou un dels impulsors de la **Intercol·legial**, organisme informal que, fundat conjuntament amb els degans dels Col·legis d'Arqui-

tectes, Enginyers industrials, Aparelladors i Advocats, suplia la falta de representativitat de les corporacions públiques del règim franquista i, alhora, recollia els problemes dels professionals i, sobretot, les seves inquietuds socials, cíviques i polítiques. Des de la Intercol·legial, per exemple, es va defensar l'abolició de la pena de mort, es va demanar l'amnistia per als presos polítics i es va lluitar per la plena llibertat d'associació i d'expressió.

El premi Ramon Fuster

A l'abril de 1975, Fuster fou escollit president dels Amics de la Ciutat. No va poder dur a terme l'obra que havia projectat, però, perquè aquell estiu se li va diagnosticar la malaltia i el 26 d'agost de 1976, amb només seixanta anys, moriria. Desapareixia, quan tot just es començaven a albirar símptomes d'un nou camí cap a la democràcia, un home de profunda honestedat personal i professional; treballador i col·laborador incansable de diferents projectes pedagògics i culturals; guia per a moltes persones i, sobretot, gran pedagog i mestre de mestres.

Precisament, per perpetuar-ne la memòria i com a reconeixement del seu compromís polític, cultural i pedagògic, cinc anys després de la seva mort, el Col·legi de Llicenciats va crear el **Premi Ramon Fuster**. Al llarg dels anys, el premi Ramon Fuster ha reconegut la trajectòria professional i humana de diverses persones que han contribuït a l'enaltiment de la cultura i, especialment, de la pedagogia catalanes.

Fundació Collserola

ESCOLA
FREDERIC MISTRAL
TÈCNIC EULÀLIA

